

HiST – AMMT
Eksamen FO251N Bedriftsøkonomi
Fredag 17.12.04 – kl. 09.00 – 13.00
Faglærere: Werner Willassen og Frank Brenne
Vedlegg: Rentetabell
Tillatt hjelpemiddel: Kalkulator, type 2
Totalt 6 oppgaver over 3 sider (pluss forside)

Oppgave 1 (Vekt: 10%)

Forklar kort hva vi mener med

- a) Rentabilitet
- b) Likviditet
- c) Underproporsjonale variable kostnader
- d) Priselastisitet

Oppgave 2 (Vekt: 10%)

En bedrift produserer og selger ett vareslag, til en pris av kr 900 pr. stk.
Et år omsatte bedriften 8 000 enheter av denne varen. Bedriftens totale kostnader utgjorde kr 6 000 000, hvorav kr 1 200 000 var faste kostnader.

- a) Beregn dekningsgraden.
- b) Hva var sikkerhetsmarginen? (Oppgi svaret i prosent.)

Oppgave 3 (Vekt: 25%)

En bedrift som bare produserer ett vareslag, har en teknisk maksimal kapasitet på 300 enheter pr. måned. Ved denne produksjons- og salgsmengden er de faste kostnadene kr 15 pr. enhet, og utsalgsprisen er kr 50 pr. enhet. For hver kr 10 som prisen settes opp, regner bedriften med at etterspurt mengde blir redusert med 50 enheter.
Differanseenhetskostnadene (DEK) utgjør:

<i>Produksjonsintervall</i>	<i>DEK</i>
0 – 50	50
50 – 100	30
100 – 150	25
150 – 200	30
200 – 250	45
250 – 300	90

På grunnlag av et enhetsdiagram skal du svare på spørsmålene nedenfor. Bruk millimeter-papir og del inn aksene slik: x-aksen: 1 cm = 25 enheter, y-aksen: 1 cm = kr 10.

- a) Ved hvilken produksjonsmengde og pris får bedriften størst overskudd?

Bedriften har fått forespørsel om å levere 25 enheter av produktet til et sekundærmarked som er atskilt fra bedriftens primærmarked. Disse enhetene skal eventuelt produseres i tillegg til den produksjonsmengden du kom fram til under spørsmål a).

- b) Drøft på grunnlag av diagrammet hvor langt ned i pris bedriften kan gå for disse 25 enhetene.

Bedriften får siden en forespørsel om å levere så mange enheter den ønsker på sekundærmarkedet til en pris av kr 50.

- c) Hvor mange enheter må bedriften tilby på primærmarkedet og hvor mange enheter på sekundærmarkedet når den ønsker å oppnå størst mulig samlet overskudd?

Oppgave 4 (Vekt: 20%)

En maskin koster kr 200 000 i anskaffelse. Den tekniske levetiden for maskinen er fem år. Vår bedrift vurderer å gå til anskaffelse av maskinen, og budsjetterer med inn- og utbetalinger som angitt nedenfor. Vår bedrift regner med at maskinen vil ha de oppgitte salgsverdier (utrangeringsverdier) ved utgangen av hvert år.

År	Innbetalinger	Utbetalinger	Utrangeringsverdier
2001	300 000	200 000	150 000
2002	300 000	210 000	120 000
2003	300 000	230 000	90 000
2004	300 000	280 000	60 000
2005	300 000	290 000	30 000

Vi setter kalkulasjonsrenten til 15 %. (Rentetabell er vedlagt.)

- a) Bruk nåverdimetoden til å avgjøre om investeringen er lønnsom når bedriften legger den tekniske levetiden til grunn for beregningene.
- b) Hvilken avkastning (internrente) gir denne investeringen?

Oppgave 5 (Vekt: 20%)

En bedrift produserer tre varianter av en matvare – A, B og C. Det er de samme maskinene som benyttes for alle de tre variantene. Bedriften arbeider med full kapasitetsutnyttelse.

Vi vet dette om produksjonen i mars måned:

	<u>Variant A</u>	<u>Variant B</u>	<u>Variant C</u>
Antall produserte enheter	3 000	2 100	1 800
Produksjonstid pr. enhet	30 minutter	40 minutter	80 minutter
Dekningsbidrag pr. enhet	kr 8	kr 10	kr 15

De faste kostnadene utgjør kr 50 000.

Antall maskintimer er den knappe produksjonsfaktoren (flaskehalsen).

- a) Hvor stor er den maksimale totale kapasitet for maskinene?
- b) Hva blir driftsresultatet for mars måned?
- c) Hvilken av variantene lønner det seg å satse på om bedriften vil konsentrere produksjonen om én av variantene – A, B, eller C? Uansett valg av produktvariant vil alt som kan produseres kunne selges.
- d) Hva blir driftsresultatet ved omleggingen av produksjonen fra tre varianter til den mest lønnsomme varianten?

Oppgave 6 (Vekt: 15%)

Sett opp likviditetsbudsjett for 1. kvartal for en handelsbedrift. Budsjettet skal vise innbetalinger og utbetalinger i de tre månedene hver for seg, samt likviditetsreserve ved slutten av hver måned. Følgende opplysninger ligger til grunn for budsjettet:

- 1) Salget i 1. kvartal, inkl. 24% merverdiavgift, budsjetteres for januar til kr 145 000, for februar til kr 156 000 og for mars til kr 160 000. Salget fordeler seg slik: 25% kontant, 50% pr. 1 mnd. og 25% pr. 2 mnd.
- 2) Salget i november forrige år utgjorde kr 125 000, og i desember kr 165 000.
- 3) Bedriften kalkulerer med en gjennomsnittlig avanse på 30% av anskaffelseskost for de solgte varene. For å møte en stigende omsetning, vil bedriften i løpet av 1. kvartal øke sine innkjøp med kr 30 750 (innkjøpssum inkl. mva.), fordelt med kr 10 250 pr. måned. Varekjøpene varierer for øvrig i takt med salget i hver måned. Varekjøpene skjer pr. 30 dager netto. I budsjettsammenheng setter bedriften innkjøpssummer = anskaffelseskost.
- 4) Bedriftens indirekte kostnader, som betales kontant, anslås slik: Faste kostnader (husleie, renter, lønn osv.) betales med kr 18 000 pr. mnd. Betalinger for variable kostnader settes til 10% av de månedlige utbetalingene til leverandørene.
- 5) I slutten av mars skal bedriften betale avdrag på et lån med kr 10 000.
- 6) En regner med at bedriften pr. 1. januar har en kassebeholdning på kr 1 500 og ubenyttet kassekreditt på kr 20 000.

I tillegg til likviditetsbudsjettet skal du også sette opp delbudsjetter for salg, innbetalinger fra kunder, varekjøp og utbetalinger til leverandører.

*** Lykke til! ***